



Riigikogu rahanduskomisjoni istungi protokoll nr 151

Tallinn, Toompea

Esmaspäev, 05. mai 2025

Algus 11.15, lõpp 12.50

Juhataja: Annely Akkermann (esimees)

Protokollija: Epp-Sandra Satsmann (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Diana Ingerainen, Andrei Korobeinik, Maris Lauri, Riina Sikkut, Aivar Sõerd, Tanel Tein, Mart Võrklaev

Komisjoni ametnikud: Tiina Licht (nõunik-sekretariaadijuhataja), Kristo Varend (nõunik), Andres Ando (nõunik), Vivian Pöld (konsultant)

Puudusid: Martin Helme, Aivar Kokk ja Kersti Sarapuu

Kutsutud: Rahandusminister Jürgen Ligi, ministri nõunik Monika Oras, Rahandusministeeriumi finants- ja maksupoliitika asekanstler Evelyn Liivamägi ja halduspoliitika asekanstler Kaur Kajak (2. päevakorrapunkt); finantsteenuste poliitika osakonna juhtaja Siiri Tõniste ja nõunik Valner Lille (3. päevakorrapunkt); Presidendi Kantselei direktor Krista Zibo ja finantsjuht Lea Tammemäe (4. päevakorrapunkt)

Päevakord:

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Ülevaade Rahandusministri 2025. a ettekandest riigi pikaajalise strateegia „Eesti 2035“ elluviimisest. Osaleb rahandusminister Jürgen Ligi.
3. Vabariigi Valitsuse algatatud väärtpaberituru seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (588 SE) teiseks lugemiseks ettevalmistamine
4. Ülevaade Presidendi Kantselei 2024. aasta eelarve jääkidest. Osaleb Presidendi Kantselei direktor Krista Zibo.
5. Info ja muud küsimused

1. Nädala töökava kinnitamine

Komisjoni istung esmaspäev, 05.05.2025 kell 11.15

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Ülevaade Rahandusministri 2025. a ettekandest riigi pikaajalise strateegia „Eesti 2035“ elluviimisest. Osaleb rahandusminister Jürgen Ligi.
3. Vabariigi Valitsuse algatatud väärtpaberituru seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (588 SE) teiseks lugemiseks ettevalmistamine
4. Ülevaade Presidendi Kantselei 2024. aasta eelarve jääkidest. Osaleb Presidendi Kantselei direktor Krista Zibo.
5. Info ja muud küsimused

Komisjoni istung teisipäev, 06.05.2025 kell 14.00

1. Vabariigi Valitsuse algatatud väärtpaberituru seaduse muutmise ja sellest tulenevalt teiste

seaduste muutmise seaduse (tuletis- ja repotehingute regulatsioon) eelnõu (633 SE) esimeseks lugemiseks ettevalmistamine

2. Vabariigi Valitsuse algatatud makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse ning makse- ja arveldussüsteemide seaduse muutmise seaduse eelnõu (634 SE) esimeseks lugemiseks ettevalmistamine

3. Vabariigi Valitsuse algatatud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse muutmise seaduse eelnõu (640 SE) esimeseks lugemiseks ettevalmistamine

4. Vabariigi Valitsuse algatatud Eesti Vabariigi ja Botswana Vabariigi vahelise tulumaksudega topeltmaksustamise vältimise ning maksudest hoidumise ja maksupettuste tõkestamise lepingu ja selle juurde kuuluva protokolliga ratifitseerimise seaduse eelnõu (641 SE) esimeseks lugemiseks ettevalmistamine

5. Ülevaade Riigikohtu 2024. aasta eelarve jääkidest

6. Isamaa fraktsiooni algatatud Riigikogu otsuse „Ettepaneku tegemine Vabariigi Valitsusele esitada negatiivne lisaelarve seaduse eelnõu valitsemiskulude vähendamiseks 2025. aastal“ eelnõu (608 OE) esimeseks lugemiseks ettevalmistamine

7. Info ja muud küsimused

Komisjoni istung neljapäev, 08.05.2025 kell 9.00

1. Ülevaade Kultuuriministeeriumi 2024. aasta eelarve jääkidest. Osaleb minister Heidi Purga.

2. Info ja muud küsimused

Otsustati:

1.1. Kinnitada nädala töökava (konsensus: Annely Akkermann, Diana Ingerainen, Andrei Korobeinik, Maris Lauri, Riina Sikkut, Aivar Sõerd, Tanel Tein, Mart Võrklaev).

2. Ülevaade Rahandusministri 2025. a ettekandest riigi pikaajalise strateegia „Eesti 2035“ elluviimisest. Osaleb rahandusminister Jürgen Ligi.

Jürgen Ligi andis ülevaate riigi pikaajalise strateegia „Eesti 2035“ ettekandest. Ettekanne on leitav protokollis lisas 1. 2024. aasta vaates lõimiti rahatarkuse õppekava kõikidesse kooliastmetesse. Eesti on selle koha pealt unikaalne. Koos rootslastega ollakse Euroopa kõige rahatargem rahvas. 2024. aastal pakuti välja võimalus suurendada teise pensionisamba sissemakseid. Kolmanda pensionisamba populaarsus on tõusnud. IT-investeeringud on seotud mootorsõidukimaksuga. Euroopa Liidu (EL) ülese väikeettevõtete käibemaksu rakendamine on olnud suur töö. Vaadatakse, kuidas parandada kodanike investeerimisvõimalusi. Riigi Kinnisvara Aktsiaseltsile (RKAS) on esitatud omanikuootused ning see on seotud Eesti 2035. aasta strateegia ja kliimapoliitikaga. Suur eesmärk on olnud riigivalitsemise parandamine. Tugiteenuseid konsolideeritakse edasi. 2025. aasta alguseks oli 75% EL fondidest projektidega kaetud. Eesti on olnud ELi rahade kasutamises hea. ELi rahade kasutamise perioodi alguses pidurdas Covid-19 kriis raha kasutamise tempot. Mahajäämus eelmise perioodiga võrreldes väheneb. Tuleb vaadata, kuidas saaks Euroopa raha julgeoleku tagamiseks paremini ära kasutada.

Andrei Korobeinik küsis, kas on tegevusi, kuidas inimestele paremini tutvustada kolmandasse pensionisambasse investeerimist. Kas on plaanis teha toodet atraktiivsemaks?

Jürgen Ligi vastas, et raha kättesaamine on mõeldud siiski pensionieaks ning selle paindlikumaks muutmist ei ole plaanis teha.

Andrei Korobeinik tõdes, et enamus valivad kindlustusmaksed ning raha väärtus kaob, kui seda ei investeerita.

Jürgen Ligi vastas, et seda peaks arutama. Suurenemised võimaldavad ümber mõelda. Liiga palju seda soodsamaks teha ei ole mõistlik. Väikeste pensionite osas on suur probleem. Kolmanda samba sissemaksed on tegelikult järsult suurenenud.

Andrei Korobeinik sõnas, et uusi kolmanda sambaga liitujaid ei ole väga palju.

Jürgen Ligi vastas, et liitujate arv on 10% kasvanud. Samas on Eestis palju inimesi, kes pikalt ette ei mõtle. Rahatarkus on suhteline.

Mart Võrklaev tõdes, et tuleks fokuseerida seda, et pensioniikka jõudes oleks rahakasutamine targem ning inimesed ei oleks sunnitud kogu raha korraga välja võtma, arvates, et kindlustusmaksega kaotatakse palju raha. Maksuküüru kaotamise edasilükkamise otsus tehti 2024. aasta teisel poolel ehk praeguse valitsuse ametiajal. Ta küsis, mida täpsemalt plaanitakse teise sambaga ette võtta. Kas sisu on täpsemalt teada?

Jürgen Ligi vastas, et lehest on loetud midagi muud. Teisest sambast lahkunud inimeste tagasi toomine on keeruline. Kui inimesed uuesti liituksid, siis kogumine on suhteliselt väike. Kogumine peab olema eluaegne. Viie aastaga peaks saama tagasi pöörduda. Seda tuleb veel arutada.

Mart Võrklaev sõnas, et kui öeldakse, et see tehakse kõigile kohustuslikuks, siis need, kes täna koguvad, võtavad samuti summad välja. Sellega saavutatakse vastupidine efekt.

Jürgen Ligi vastas, et selle vastu on kaitsemehhanism välja mõeldud, et sambaid tühjaks ei tehta, aga tuleb täpsemalt läbi mõelda.

Annely Akkermann viitas samuti, et pensioni teema tuleb täpsemalt läbi mõelda. Arvatavasti algatab rahanduskomisjon täpsustava eelnõu.

Riina Sikkut tõdes, et teise samba lammutamise teemalisi kommentaare ja tagajärgi kirjeldavaid analüüse arvestades, tuleks need kõnes ära mainida. Kohustuslikuks saab seda teha uutele liitujatele, kes tööturule sisenevad. Kohustuslikuks seda tagantjärgi teha ei saa. Viie aasta pärast uute liitumiste sissetoomisega tuleks olla ettevaatlikum. Inimene võib raha praegu välja võtta ja teab, et viie aasta pärast saab ta uuesti liituda. Hea on näha, et ELi rahade puhul on kohustusi võetud juba 73% ulatuses. Tuleks tähelepanelikum olla väljamaksetega. Riigikontrolör Janar Holm on öelnud, et viimastel aastatel kulutamist, nagu varasemalt on tehtud, ei saa enam teha, sest kulud on seotud investeeringute asemel teenuste osutamisega. See on ohu märk, et väljamaksed on 14%. Ta küsis, kas on plaan, kuidas ressursse suunata võimaluse korral kaitsevaldkonda. Andmete kasutamisel peab olema konfidentsiaalsus. Ta küsis, kas on võimalik statistika seaduse muutmise, millega Statistikaamet saaks jõudu juurde, sest tehnoloogia võimaldab turvalist andmebaaside ühendamist ja teadlastele anonümiseeritud tulemuste välja andmist. Rahandusministeeriumis on EUROMOD mudeli kasutamine küsitav, sest Andmekaitse Inspeksioon ei luba sellises mahus andmetöötlust. Tegemist on aga üleeuroopalise mudeliga, mis võimaldab vaadata jaotuslikke mõjusid maksumuudatuste puhul. Seda on aastaid teadlaste poolt arendatud ning on Eestis erakordselt väärtuslik. Võtmeroll andmete kasutamisse andmisel on Statistikaametil. Kas Andmekaitse Inspeksiooni murede leevendamiseks on plaanis muuta statistika seadust?

Jürgen Ligi vastas, et üldiselt soovitakse andmeid rohkem töödelda nii rahapesu, maksunduse kui ka statistika pärast. Valdkondades on arvestatavad ideed olemas. Maksundus on endiselt kõige tundlikum valdkond. Riigikogu tuleb veenda, et statistika on kaitstud.

Evelyn Liivamägi vastas, et andmete parema kasutamise pärast soovitakse sättida maksukorralduse seaduses maksusalduse jagamist. Ka ministeeriumitel ja teistel asutustel on oma tööks keeruline andmeid saada. Tulemus on see, et riigil on andmed olemas, aga keegi neid kasutada ei saa. Andmekaitse ütleb, et seaduse tasandil peab olema täpselt kirjas, miks mingeid andmeid kasutatakse, sel juhul võib neid jagada. Soovitakse leida mõistlik lahendus. Andmepõhisest aruandlusest ja andmete väärindamisest ei saa rääkida, kui igal ühel on oma andmed ning iga kord on vaja muuta seadust, kui uus vajadus tekib.

Kaur Kajak täiendas, et Statistikaamet on saanud palju kriitikat. Eelmisel aastal vähendas Statistikaamet küsimuste koormust ettevõtetele 40%. On uued innovatsioonilised lahendused,

kuidas küsimuste koormust vähendada. Oleks vaja eeltäidetud ankeete. See vajab investeeringut, aga põhimõtteliselt on see võimalik. Andmekaitse Inspektsiooni puudutav on probleem. Justiitsministeeriumiga tuleb rääkida, sest andmekaitse piirangud on päris suured. Loodetavast saadakse nendest jagu.

Riina Sikkut tõdes, et Statistikaametit ei saa luua iga ministeeriumi alla. Statistikaametil võiks olla ka analüütiline pool ja Statistikaameti rolli võiks suurendada. Valdkonnad peaksid küsitlusuuringute tellimise asemel kasutama neid andmeid, mis on Statistikaametil enda registrisse kogutud.

Evelyn Liivamägi vastas, et mõte ongi, et seaduse tasandil lihtsustada erinevate asutuste tööks vajalike andmete saamist teistest registritest ja Statistikaametist. Praegu seda tööd tehakse, aga selle eest esitatakse arve.

Riina Sikkut sõnas, et oluline on see, et tööd oleks võimalik teha ning seda kasvõi raha eest.

Maris Lauri sõnas, et on olemas teadusuuringute erand ning seda on võimalik kasutada. Andmekaitse Inspektsioon on teatud olukordades põhjendamatult jäik. Seadust tuleb sõnastuslikult täpsustada. Andme kogumise hetkel saab kirjeldada, milleks andmeid kasutatakse. Sõnastus tuleb teha nii, et see kasutamist ei segaks.

Aivar Sõerd küsis, mis on tööjõu tootlikkuse kasvu praegune näitaja.

Jürgen Ligi vastas, et see ei ole rahanduse valdkond. See kuulub majandus- ja tööstusministri Erkki Keldo valitsemisalas.

Anneli Akkermann sõnas, et kui innovatsiooni arengukava esitleti, siis oli eesmärk 110% ELi keskmisest. Ressursse, millega tootlikust tõsta, ei ole arengukavas välja toodud. Ta küsis, kui suured rikkumised on esinenud kaupade kontrollimisel piiriületuste puhul Venemaaga. Millised on olnud rikkujatele sanktsioonid?

Jürgen Ligi vastas, et lauskontrolli puhul on leidude arv protsent või paar. Kui on riskipõhine kontroll, siis on protsent kindlasti suurem.

Evelyn Liivamägi lisas, et alguses, kui sanktsioonid kohaldati, oli rikkumisi väga palju. Praeguseks on need vähenenud. Eelmise aastani tõkestas Eesti Maksu- ja Tolliamet (EMTA) sanktsioone ise. Enamus sanktsioonide rikkumisi olid kuriteod ning suuremad saadeti menetlemiseks Kaitsepolitseiametisse. Käesoleval aastal muudeti karistusseadustikku. Kaubakuritegusid menetleb EMTA uurimisosakond ning alla 10 000-eurosed rikkumised on väärteo korras karistatavad. Piiril on võimalik palju operatiivsemalt ja kiiremini rikkumisi karistada. Lauskontrolli tulemusel ei suurenenud rikkumiste avastamine, ehk et riskipõhine rikkumiste leidmine ja lauskontrolli tulemus oli enam-vähem sama. Protsentuaalselt on rikkumised olnud paari protsendi juures. Enamus on siiski väikeses mahus rikkumised. Organiseeritud kuritegevuse puhul on skeemid, kuidas sanktsioonialust kaupa üle piiri veetakse. Sellega tegeleb kriminaalmenetluse korras uurimisosakond. Praegu viiakse ebaseaduslikult sularaha Venemaale ning mingisuguseid kaupu enam ei viida.

Anneli Akkermann küsis, kuidas Venemaa sõda Ukrainas on sundinud Rahandusministeeriumil muutma fiskaalpoliitilisi eesmärke.

Jürgen Ligi vastas, et kogu majandus on sellest haavatud.

Diana Ingerainen küsis, kuidas oleks mõistlik pensioniteadlikkust tõsta. Praegu on suur hulk inimesi, kes ei mõtle pensionieale.

Jürgen Ligi vastas, et rahatarkuse teemat on koguaeg vaikselt parandatud. Liiga intensiivne ei tasu olla. Kui teise samba teema uuesti tõusetub, siis on võimalus seda afišeerida.

Evelyn Liivamägi täiendas, et arutatakse, kuidas pensioniteemat rohkem esile tõsta. Eesti Pank toetab andmete ja analüütikaga. Sotsiaalkindlustusamet pingutab selle nimel, et pensioniikka jõudnud inimesed teaksid, kuidas neil on mõistlik pensionieas raha välja võtta.

Tehakse pensionikalkulaatorit, mis peaks hakkama teise ja kolmanda samba andmeid arvesse võtma juba inimesepõhiselt. Inimesel tekib ühest kohast terviklik ülevaade. Ei osata täpselt öelda, millal võiks Sotsiaalkindlustusametil pensionikalkulaator valmida.

Andrei Korobeinik küsis, kas selle kohta tuleb eraldi toode. Eestis on olemas Pensionikeskus.

Evelyn Liivamägi vastas, et Pensionikeskuses on olemas teine ja kolmas samm. Sotsiaalkindlustusamet omab ülevaadet inimese esimese samba pensionist. On mõte, et Sotsiaalkindlustusameti esimese samba kalkulaatori juurde tuleks siduda ka teine ja kolmas samm.

Andrei Korobeinik tõdes, et inimesed ostavad neid fonde, mida pangad pakuvad. Sellega kaotatakse tegelikult üsna palju, sest need fondid on kallimad ning võrreldes indeksfondidega ise väärtust juurde ei too. Praegu on igas pensioniformaadis olemas indeksfond. Ta küsis, kas plaanitakse teha suunavat kommunikatsiooni, et inimesed mõistaksid paremini oma otsuste mõju.

Evelyn Liivamägi vastas, et praegune statistika näitab, et enamus teise samba raha on indeksfondides. Seal on halduskulud madalamad. Aktsiaturgude suured kõikumised hirmutavad inimesi. Blogipostitusi on tehtud teadlikkuse tõstmiseks. Riik ei saa otseselt inimestele investeerimisenõu anda, sest see on igal inimesel personaalne. Pangad räägivad, et riske tuleks hajutada. Kui inimene on riskitundlikum, siis tuleks võtta üks indeksfond ja teine juhitud fond.

Jürgen Ligi leidis, et see ei ole lõplik tõde, et indeksfond on tulusam.

Andrei Korobeinik sõnas, et see on lõplik tõde, sest selle kohta on tehtud mitmeid doktoritöid. See on teaduslikult tõestatud fakt. Rikkamad inimesed teevad tavaliselt teadlikumad otsused. Kommunikatsioonipuudus suurendab lõhe, sest madalama sissetulekuga inimesed ostavad kallemaid fonde. Probleem on nendega, kes ise väga ei uuri ning usuvad pangahalduri juttu.

Evelyn Liivamägi tõdes, et kui inimene hakkab pensionieale lähemale jõudma, siis indeksfond ei pruugi olla kõige parem.

Andrei Korobeinik tõdes, et kui inimesed edasi investeerivad ja hakkavad osade kaupa raha välja võtma, siis investeeritud varade maht väheneb. Sel juhul on indeksfond mõistlik.

Annely Akkermann tõdes, et peaks rääkima ka rahapesu tõkestamisest.

Evelyn Liivamägi vastas, et rahapesu tõkestamise kontekstis on oluline Euroopa krüptovara tulu reguleeriv määrus. Selle alusel on tehtud krüptovaraturu seadus. Ei saa öelda, et rahapesu probleem oleks lõppenud, vaid probleemid on nihkunud teise kohta. Kui risk oli enne krüptos, siis nüüd on see hasartmängusektoris.

Annely Akkermann sõnas, et seda teemat peaks paremini adresseerima.

3. Vabariigi Valitsuse algatatud väärtpaberituru seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (588 SE) teiseks lugemiseks ettevalmistamine

Annely Akkermann sõnas, et Riigikogust muudatusettepanekuid ei laekunud. Tähtjaks laekus ettepanekuid kaasatud huvigruppidele: Eesti Kaubandus- ja Tööstuskojalt, Tallinna Sadamalt ja Eesti Advokatuurilt. Nende ettepanekute pinnalt on koostöös Rahandusministeeriumiga valminud kolm ettepanekut eelnõu muutmiseks. Komisjon vaatab läbi ettevalmistatud muudatusettepanekute kavandid ja kujundab seisukohad.

Riina Sikkut tutvustas muudatusettepanekuid. Ettepanekud on selgust loovad. Esimese punkti puhul on välja toodud, et kvantitatiivse eesmärgi seab üldkoosolek. Teine punkt täpsustab teavitamist. Kolmas punkt lükkab edasi jõustumise tähtaega. Algselt oli jõustumine 2025. aasta 1. juulil. Selleks ajaks oleks tulnud Finantsinspeksioonile teada anda, milline on

aktsiaemitentide juhtorganite sooline tasakaal. Tähtaeg on praegu nihutatud 2025. aasta 1. detsembrile.

Siiri Tõniste lisas, et huvirühmadelt tulid praktilised tähelepanekud. Muudatused on saanud initsiatiivi huvirühmade kirjadest. Tähelepanekutega on arvestatud.

Annely Akkermann küsis, miks ei jäetud kuupäevaks 2026. aasta 30. juuni. Börsiettevõtete üldkoosoleku kokkukutsumine on tööaja- ja ressursimahukas. Andmete esitamise tähtaeg võiks olla siis, kui veel üks üldkoosolek on toimunud. Tähtajaks võiks jääda 30. juuni 2026. aastal.

Siiri Tõniste vastas, et siin on mõttekoht. Direktiivi üle võtmisega on Eesti jäänud väiksesse miinusesse ning praegu tuleks muudatused ära teha. Käesoleva aasta detsembris on vaja Euroopa Komisjonile saata Eesti seisukohta info. Tuleb mõelda, kuidas info kokku saadakse. Ilmselt on võimalik infot saada veebilehtedelt või börsiettevõtetega suheldes. Tuleb mõelda, kas panna teavitus suvesse. Detsembris tuleb Finantsinspektsiooni teavitada sellest, milline olukord ettevõtetel on. Osad on juba eesmärgid saavutanud.

Riina Sikkut sõnas, et kuupäevade edasi lükkamisega tuleb teatud suva sisse. Ei ole otseselt õiget kuupäeva, mis mõistlik tundub. Börsiettevõtted teavad, et selline kohustus tuleb ning eelnõu on kooskõlastusringil käinud. Nad võivad ka selle aasta üldkoosolekul kvantitatiivsed eesmärgid seada. Eesmäärke saab seada juba praegu ning tingimata ei pea ootama järgmist üldkoosolekut. Selle aasta 1. detsembriks ei pea otseselt eesmäärke saavutama ja rangeid asju esitama. Soovitud ajagraafikust on maha jäänud.

Diana Ingerainen küsis, kui paljud ettevõtted seda juba rakendavad.

Siiri Tõniste vastas, et statistika kohaselt rakendub see 12-le ettevõttele.

Valner Lille lisas, et nõukogu koha pealt täidaks eesmärgi juba 4 ettevõtet ja juhatuse liikmete kohalt 3 ettevõtet.

Annely Akkermann sõnas, et on teada, et osasid eelnõusid menetletakse kaua ning hiljem eelnõu vastu ei võeta. Ainult eelnõu kooskõlastusringi tõttu keegi oma tegevust ümber korraldama ei hakka. Selle aasta üldkoosolek on juba ette valmistatud. Börsiettevõtted tegutsevad vastavalt rangele seadusele ning neile ei saa panna pehmet tähtaega. Tähtaeg ei peaks olema selle aasta 1. detsember. Andmed on avalikest allikatest suhteliselt lihtsasti 12-ne ettevõtte puhul kättesaadavad. Kuupäev võiks olla 2026. aasta 30. juuni. Eesti Advokatuuri argument on väga tugev.

Siiri Tõniste vastas, et börsiettevõtete tegevus on avalik ning Euroopa Komisjonile saab raporteerimist teha ka avalike andmete pealt.

Riina Sikkut sõnas, et detsembris tuleks praegusest seisust siiski teavitada. Teavitamine on vahesamm enne eesmärkide saavutamist. Komisjon võib teha otsuse, et lähtutakse Eesti Advokatuuri kirjast. Samas ei ole probleem ka 1. detsember, sest tegemist on pigem info vahetusega ja võimaldab komisjonile edasiminekut raporteerida.

Annely Akkermann sõnas, et kui Riigikogu seaduse vastu võtab ja president selle välja kuulutab, siis see on edasimineku, mis Euroopa Komisjoni rahuldab. Börsiettevõtteid ei tasuks liigselt survestada. Muudatusettepanekus tuleks muuta ära punkt 1.3, mis sätestab, et teavet esitatakse Finantsinspektsioonile esimest korda 2026. aasta 30. juunil. Ei ole mõtet teha hägusat raporteerimist.

Komisjon nõustus konsensuslikult (Annely Akkermann, Diana Ingerainen, Andrei Korobeinik, Maris Lauri, Riina Sikkut, Tanel Tein, Mart Võrklaev) kuupäeva muutmisega.

Komisjon kujundas muudatusettepaneku suhtes järgmise seisukoha:

1. Teha eelnõus järgmised muudatused:

1.1. Muuta § 1 punktis 1 väärtpaberituru seaduse § 135⁶ lõige 2 ja sõnastada järgmiselt:

„(2) Kui aktsiaemitendile ei seata käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 nimetatud eesmärki, peab üldkoosolek seadma individuaalse kvantitatiivse eesmärgi soolise tasakaalu parandamiseks juhatuses.

***Selgitus:** Ettepanekuga muudetakse väärtpaberituru seaduse (VPTS) § 135⁶ lõige 2 eelnõu § 1 punktis 1. Eelnõuga sätestatakse, et kui aktsiaemitendile ei seata VPTS § 135⁶ lõike 1 punktis 2 nimetatud eesmärki, peab ta seadma individuaalse kvantitatiivse eesmärgi soolise tasakaalu parandamiseks juhatuses. Samas aga ei tule lõikes 2 viidatud individuaalse kvantitatiivse eesmärgi puhul selgelt välja, milline organ konkreetselt peaks selle eesmärgi seadma. Sellest tulenevalt täpsustatakse, et individuaalse kvantitatiivse eesmärgi peab, sarnaselt eelnõuga VPTS § 135⁶ lõikes 1 sätestatuga, seadma üldkoosolek.*

1.2. Muuta § 1 punktis 1 väärtpaberituru seaduse § 135⁷ lõige 4 ja sõnastada järgmiselt:

„(4) Enne käesoleva paragrahvi lõike 2 kohase otsuse tegemist nõukogu liikmete osas teavitab aktsiaemitent üldkoosolekut käesoleva seaduse §-dest 135⁶ ja 135⁷ tulenevatest kohustustest ning käesoleva seaduse §-dest 237⁹¹ ja 237⁹² tulenevast vastutusest.“.

***Selgitus:** Ettepanekuga muudetakse VPTS § 135⁷ lõige 4 eelnõu § 1 punktis 1. Eelnõus sätestatakse, et aktsiaemitent teavitab üldkoosolekut aktsiaemitendi juhtorganites soolise tasakaalu tagamisega seonduvast 16. peatüki 1¹ jaost tulenevatest kohustustest ning VPTS § 135⁷ lõikes 3 nimetatud tagajärjest enne sama paragrahvi lõike 2 kohase juhtorgani liikme kandidaadi valiku otsuse tegemist. Rahanduskomisjonile eelnõu kohta esitatud tähelepanekutest selgus, et eelnõu sõnastus ei pruugi olla üheselt mõistetav. Muudetud sõnastus sätestab täpsemalt, et esiteks tuleb lõike 4 kohane teavitus teha üksnes enne, kui üldkoosolek hakkab valima nõukogu liikmeid ning teiseks on täpsustatud ka, millest teavitada tuleb ehk senine viide jaole on asendatud täpsete viidetega paragrahvidele.*

1.3. Muuta § 1 punktis 7 väärtpaberituru seaduse § 272¹⁰ ja sõnastada järgmiselt:

„§ 272¹⁰. **Finantsinspeksioonile teabe esitamine**

Käesoleva seaduse § 135⁹ lõikes 1 nimetatud teave esitatakse Finantsinspeksioonile esimest korda hiljemalt 2026. aasta 30. juunil.“.

Ettepanekuga muudetakse VPTS § 272¹⁰ eelnõu § 1 punktis 7. Eelnõus sätestatakse, et VPTS § 135⁹ lõikes 1 nimetatud aktsiaemitendi juhtorganite soolist tasakaalu ja sellega seoses esitatud eesmarke käsitlev teave esitatakse Finantsinspeksioonile esimest korda hiljemalt 2025. aasta 1. juulil. Eelnõu menetlemine on võtnud plaanitust kauem aega ja esialgu kavandatud eelnõu rakendusplaan ei ole enam realistlik. Sellest tulenevalt on kohane kõnealust tähtaega edasi nihutada. Arvestades eelnõu menetlusfaasi ja vältimaks seda, et emitendid peaksid enne 2026. aasta korralist üldkoosolekut kutsuma kokku erakorralise üldkoosoleku ning arvestades, et direktiivi artikli 5 punkti 1 kohaselt peaksid liikmesriigid seadma börsil noteeritud äriühingutele eesmärgiks saavutada soolise tasakaalu eesmärgid ettevõtete juhtorganites 2026. aasta 30. juuniks, otsustas rahanduskomisjon teha eelnõus muudatuse, mille kohaselt esitatakse Finantsinspeksioonile teave aktsiaemitendi juhtorganite soolise tasakaalu saavutamise eesmärkide seadmise ja saavutamise kohta esimest korda 2026. aasta 30. juuniks. Muudatus lähtub Eesti Advokatuuri, Eesti Kaubandus-Tööstuskoja ning Tallinna Sadama vastavasisulistest ettepanekutest.

Rahanduskomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (konsensus: Annely Akkermann, Diana Ingerainen, Andrei Korobeinik, Maris Lauri, Riina Sikkut, Tanel Tein, Mart Võrklaev)

Otsustati:

3.1. Teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda 14.05.2025 (konsensus: Annely

Akkermann, Diana Ingerainen, Andrei Korobeinik, Maris Lauri, Riina Sikkut, Tanel Tein, Mart Võrklaev).

3.2. Teha ettepanek teine lugemine lõpetada (konsensus: Annely Akkermann, Diana Ingerainen, Andrei Korobeinik, Maris Lauri, Riina Sikkut, Tanel Tein, Mart Võrklaev).

3.3. Kui teine lugemine lõpetatakse, teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda ja viia läbi lõpphääletus 21.05.2025 (konsensus: Annely Akkermann, Diana Ingerainen, Andrei Korobeinik, Maris Lauri, Riina Sikkut, Tanel Tein, Mart Võrklaev).

4. Ülevaade Presidendi Kantselei 2024. aasta eelarve jääkidest. Osaleb Presidendi Kantselei direktor Krista Zibo.

Krista Zibo andis ülevaate Presidendi Kantselei 2024. aasta eelarve jääkidest. Järgmisel aastal on presidendi valmimised ning kui presidendiks saab uus inimene, kaasnevad sellega kulud. Need on seotud vana presidendi lahkumisega ning uue tulemisega. Presidendi Kantselei eelarve on suhteliselt väike. Olemasolevate kuludega on inimeste värbamine väga keeruline. Praegu ametisoleval olevad presidendi nõunikud ei ole 100% kantselei palgal ning neil on väikesed koormused. Inimesed tegelevad väga väikese koormusega presidendi nõustamisega. Nii on see vahetuvate inimeste puhul. Püütakse tööd efektiivsemaks muuta. President ei saa tegeleda oma tööga selles kontekstis, mis puudutab visiitide valimist vastavalt välispoliitilistele suundadele. Enamjaolt valitakse visiidid lähiriikidesse, mille maksumus on väiksem ning kus osaleb väiksem delegatsioon. Riigipeade visiite Eestisse ei saa tagasi lükata ja kulud on aga suured. Kindlasti küsitakse raha visiitide jaoks juurde. IT-süsteemide teenust ostetakse Välisministeeriumist. Presidendi Kantselei tegeleb ka välishooldustöödega, mida oleks tegelikult võimalik teenustena sisse osta, kuid selleks hetkel raha puudub. Tuleb läbi mõelda, milline on presidendi roll, kui mingisugune erakorraline olukord peaks tekkima. Töökorraldus peab olema tagatud. Presidendi Kantselei töö on toetada presidenti, mitte tegeleda kõrvaliste tegevustega.

Annely Akkermann sõnas, et enne põhiseaduslike institutsioonide eelarve sihtnumbrit ettevalmistamist, vaadatakse üle avaliku sektori palgauuring. Põhiseaduslikes institutsioonides on teatavat ebavõrdsust.

Diana Ingerainen küsis, kes otsustab teenuste sisseostmise eest.

Krista Zibo vastas, et seda ei ole kusagil reguleeritud. Tuleb ise otsustada, mis on kõige mõistlikum ressursi mõttes. Sisseostetud teenused on kallimad, sest hõlmavad teatud kasumiprotsenti. Pikas perspektiivis ei ole see jätkusuutlik. Tuleb mõelda sellele, kas president saab oma ülesannetega tegeleda.

Mart Võrklaev tõdes, et vajadusel tuleb raha juurde küsida. Põhiseaduslikud institutsioonid on igal aastal raha juurde saanud. Presidendi Kantselei on lisaraha juurde saanud. Oluliste välisvisiitide puhul saab raha valitsuse reservist.

Krista Zibo vastas, et kärpeme perioodil kärpis Presidendi Kantselei samamoodi nagu kõik teised riigiasutused. Teatud raha on juurde saadud.

Mart Võrklaev tõdes, et kõikides kärpeperioodides ei ole põhiseaduslikud institutsioonid sees olnud.

Annely Akkermann sõnas, et 2025. aasta eelarve ei suurenenud. 2024. aastal tõusis riigiasutustel palk umbes 6%. Seda enamasti majanduskulude arvelt. Põhiseaduslikel institutsioonidel selliseid võimalusi ei ole.

Krista Zibo vastas, et on olnud olukordi, kus riigivisiidile ei ole võimalik võõrustaja riigile huvipakkuvaid inimesi kaasa võtta, mistõttu on visiit edasi lükatud või tehtud madalamal tasemel. On olnud olukordi, kus virtuaalse koosoleku puhul on tekkinud tõrkeid süsteemides.

Maris Lauri tõdes, et kulutusi tuleb teha mõistuspäraselt. On kohad, kus koonerdamine on riigile kahjulik. Kärpimine on olnud mingis kohas liiga suur.

Riina Sikkut sõnas, et peaminister ja välisminister ei jõua kogu diplomaatilist tööd ära teha, vaid on vaja ka presidenti, kes Eesti sõnumeid edasi kannaks.

Annely Akkermann sõnas, et 10. septembriks määrab rahanduskomisjon põhiseaduslikele institutsioonidele eelarve piiraru. Vaadatakse uuringuid ja tehakse võrdlusi teiste tööperedega.

5. Info ja muud küsimused

5.1. IMF missioon soovib kohtuda rahanduskomisjoni ja majanduskomisjoni esindajatega 9. mail kell 10.15.

5.2. Rahanduskomisjonile on laekunud Eesti Panga 2024. a aruanne ja Finantsinspeksiooni 2024. a aruanne. Komisjoni istungil osaleb Finantsinspeksiooni juhatuse esimees Kilvar Kessler 19. mail ja Eesti Panga president Madis Müller 9. juunil.

5.3. Rahanduskomisjonile on laekunud Stabiiliseerimisreservi varade koosseisu ja väärtuse aruanne Riigikontrollile seisuga 31.03.2025.

5.4. Annely Akkermann teavitas, et avaliku sektori palgauuring tuleks kevadisel istungjärgul üle vaadata. 1. mail avalikustati avaliku sektori töötajate palgaandmed.

(allkirjastatud digitaalselt)
Annely Akkermann
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Epp-Sandra Satsmann
protokollia